Súd:	Okresný súd Rožňava
Spisová značka:	7C/18/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7824200620
Dátum vydania rozhodnutia:	05. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Vladimíra Gajdošová
ECLI:	ECLI:SK:OSRV:2025:7824200620.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

7C/18/2024

Okresný súd Rožňava, sudkyňou JUDr. Vladimírou Gajdošovou, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, zast. JUDr. Ladislavom Csákóm, advokátom, so sídlom Hviezdoslavova 4, Rožňava, proti žalovanej Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o zaplatenie 140 000 eur s prísl.

r o z h o d o l :

7C/18/2024

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 2 540 eur spolu s úrokom z omeškania zo sumy 2 540 eur vo výške 9,5% ročne od 24.10.2023 do zaplatenia, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

7C/18/2024

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu 22.3.2024 domáhal proti žalovanej titulom náhrady nemajetkovej ujmy zaplatenia sumy 140 000 eur spolu s úrokom z omeškania 9,25% ročne zo sumy 140 000 eur od 16.8.2023 do 19.9.2023 a 9,5% ročne od 20.9.2023 do zaplatenia a náhrady trov konania.

2. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Rožňave (ďalej len „OR PZ“), odbor kriminálnej polície bolo dňa 23.3.2021 pod ČVS: ORP-92/2-VYS-RV-2021 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) začaté trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) za skutky uvedené v predmetnom uznesení. Následne uznesením vyšetrovateľa OR PZ pod totožným číslom dňa 24.3.2021 bolo podľa § 206 ods. 1 TP voči nemu vznesené obvinenie za skutky tam uvedené. Uznesením Okresného súdu Rožňava sp. zn. 8Tp/20/2021 zo dňa 30.3.2021 bol vzatý do

väzby z dôvodov podľa § 71ods. 1 písm. a), b) a c) TP. Jeho osobná sloboda bola obmedzená do 3.8.2021. Proti vyššie uvedeným uzneseniam využil všetky zákonné prostriedky, avšak bezúspešne. Počas celého väzobného stíhania opakovane žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, avšak všetky jeho žiadosti boli zamietnuté. Túto skutočnosť znášal mimoriadne ťažko vedomý si toho, že je vo väzbe nedôvodne ako nevinná osoba. Jeho zamietnuté žiadosti o prepustenie v ňom znásobili strach a pocit beznádeje z toho, že sa na slobodu v dohľadnej dobe nedostane a nedočká sa spravodlivosti. Pobyt vo väzbe znášal mimoriadne zle, pretože bol odlúčený nielen od svojich kamarátov a blízkych osôb, ale aj od svojich detí. Prokurátorka Okresnej prokuratúry v Rožňave dňa 8.7.2021 podala na neho obžalobu pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a odsek 3 písm. c) TZ, ktorého sa mal dopustiť konaním popísaným v obžalobe. Prokurátorka tvrdila, že jeho vina je preukázaná predovšetkým z dôkazov nazhromaždených v trestnom spise z prípravného konania. Okresný súd Rožňava na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v predmetnej trestnej veci bola podaná obžaloba nedôvodná, nakoľko nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by došlo k spáchaniu skutkov uvedených v obžalobe a že on ako obžalovaný trestné činy kladené mu za vinu nespáchal. Následne Okresný súd Rožňava ho rozsudkom sp. zn. 15T/51/2021 zo dňa 3.8.2021 oslobodil spod obžaloby podľa § 285 písm. a) TP, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19.8.2021 a vykonateľnosť dňa 13.9.2021. Toho istého dňa bol príkazom samosudcu prepustený z väzby. Na základe uvedeného má za to, že sa voči nemu bezdôvodne viedlo trestné stíhanie, pretože bol od 24.3.2021 do 3.8.2021 obvinený zo spáchania trestného činu, ktorého sa nikdy nedopustil. Počas trestného stíhania bola aj väzobne stíhaný, pričom došlo k nezákonnému obmedzeniu jeho osobnej slobody od 30.3.2021 do 3.8.2021, kedy bol rozsudkom Okresného súdu Rožňava spod podanej obžaloby oslobodený a príkazom samosudcu z väzby okamžite prepustený. Po prepustení na slobodu si všimol, že viacerí ľudia a (bývalí) kamaráti prestali s ním komunikovať, považovali ho za „väzňa“, čo mu doteraz spôsobuje duševný nepokoj a vzrušenie. Osobné problémy a negatívne následky v dôsledku jeho trestného a väzobného stíhania vznikli nielen jemu, ale aj jeho rodine, najmä deťom, ktoré mimoriadne zle znášali toto obdobie. Konštatoval, že uvedeným postupom OČTK a súdu v prípravnom konaní na základe nezákonných rozhodnutí utrpel závažnú nemajetkovú ujmu, nakoľko celková doba trestného stíhania predstavovala skoro pol roka, počas ktorej bol aj väzobne stíhaný od 30.3.2021 do 3.8.2021. Počas pobytu vo väzbe, ako aj po prepustení sa dostal do depresívnych stavov z prežitej traumy. Mimoriadne zle znášal aj to, že nemôže vidieť svoje milované deti, matku či blízke osoby. Zle znášal aj to, že nemôže mať dôverné rozhovory s najbližšími, pretože všetky zásielky boli kontrolované a aj keď si nejaké listy s rodinou vymenili, dostával ich v niekoľko týždňovom omeškaní, častokrát, keď už stratili význam. Okrem toho, že ho okolie vnímalo ako zločinca, počas pobytu vo väzbe sa podlomil jeho psychický stav. Tento pretrvával aj po jeho prepustení a prejavoval sa najmä depresívnymi stavmi, nechuťou do života, nespavosťou a poruchou príjmu stravy. V noci sa prebúdzal v obrovskom strachu a mal pocit, že počas spánku ho zobudí polícia dajú ho naspäť do výkonu väzby. Pri stravovaní mal pocit ako keby jedol väzenskú stravu. Tieto skutočnosti výrazne vplývali aj na jeho okolie, pretože spolužitie v tej dobe bolo s ním veľmi ťažké. Tieto problémy pred trestným stíhaním nemal, začali sa prejavovať až počas jeho trestného stíhania, počas neho a trvali aj po jeho prepustení. Má za to, že v dôsledku vyššie popísaných skutočností mu vznikla nemajetková ujmy v rozsahu 140 000 eur. Dňa 14.8.2023 podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nezákonným pozbavením osobnej slobody na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky. V žiadosti uviedol skutočnosti vyplývajúcej aj z tejto žaloby a žiadal o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá mu vznikla nezákonným rozhodnutím vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, na závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote a na závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení. Generálna prokuratúra mu dňa 23.10.2023 oznámila, že jeho žiadosti nevyhovie, a to ani sčasti a žiadaný nárok neuznáva ani neuspokojí. Argumentovala tým, že základnými predpokladmi vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím sú: nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. Generálna prokuratúra zároveň sama uznala a považuje za nesporné jeho tvrdenie o existencii nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, avšak dospela k záveru, že nepreukázal vznik jeho nároku. K tomu uviedol, že žalovaná náležite nepreskúmala obsah jeho žiadosti, pretože jeho žiadosť smeruje nielen voči rozhodnutiu o vznesení obvinenia, ale voči všetkým rozhodnutiam, ktoré boli v priebehu jeho trestného stíhania vydané v jeho neprospech, najmä voči uzneseniu Okresného súdu Rožňava zo dňa 1.4.2024, ktorým bol vzatý do väzby a bol obmedzený na osobnej slobode pol roka. Akcentoval, že z jeho žiadosti vyplývajú skutočnosti, ktoré preukazujú nielen nezákonnosť vydaných rozhodnutí, vzniknutú škodu ale aj príčinnú súvislosť medzi nim. Jeho nárok spočíva v spôsobenej ujme nemajetkovej povahy, ktorá nie je preukázateľná, resp.

merateľná prístrojmi. Ujmu je možné iba pociťovať, pričom sa nemusí jednať iba o osobu, ktorej je ujma spôsobená, ale takúto ujmu môže cítiť ktokoľvek, komu na osobe poznačenej ujmou záleží. Uviedol, že príčinnou súvislosťou sú medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou nemajetkovej povahy jeho zdravotné problém, najmä psychickej povahy, jeho znížené spoločenské uplatnenie, to že sa okolie a jeho deti pozerajú naňho ako na zločinca, ako aj čas z jeho života, o ktorý prišiel tým, že bol obmedzený na osobnej slobode. Vo vzťahu k výške uplatnenej ujmy dal do pozornosti súdu, že sa nemá riadiť iba zákonom č. 514/2003 Z.z., ale napr. aj Občianskym zákonníkom, ktorý výšku uplatneného nároku nemajetkovej povahy nelimituje. Vzhľadom na okolnosti prípadu, samotné konštatovanie porušenia jeho práv a právom chránených záujmov nie je dostatočným zadosťučinením, nakoľko došlo k závažnému zásahu do jeho života s negatívnymi následkami na jeho súkromný, rodinný, osobný, spoločenský a pracovný život. V tomto smere poukázal na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 320/2016 zo dňa 7.7.2016, zo záverov ktorého vyplýva, že zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že skutok sa nestal je vždy nezákonné zasahujúce do základných práv jednotlivca a že štát musí za to niesť objektívnu zodpovednosť. Ďalej poukázal aj na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého každý, kto bol zatknutý alebo pozbavený osobnej slobody v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. Je teda možné konštatovať, že nárok na náhradu škody zaručuje nielen vnútroštátna úprava zákon č. 514/2003 Z.z. vykonávajúci čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, ale aj čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Podľa jeho presvedčenia v priebehu trestného stíhania došlo aj k nesprávnemu úradnému postupu tým, že mu bolo vznesené obvinenie bez náležitého preverenia skutočností.

3. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe doručenej súdu 17.5.2024 navrhla žalobu zamietnuť z dôvodu nesplnenia podmienok zodpovednosti štátu za vznik uplatneného nároku na priznanie nemajetkovej ujmy, keďže žiadateľ dostatočne nepreukázal, že ním tvrdené nezákonné rozhodnutie malo priamy a bezprostredný vplyv na vzniknutú ujmu. S poukazom na písomné vyjadrenie Generálnej prokuratúry SR Bratislava č. VI/4 Gc 122/23/1000-5 zo dňa 16.10.2023, ktorým bol prerokovaný návrh žalobcu na náhradu škody o zaplatenie sumy 140 000 eur titulom nemajetkovej ujmy, ktorému ani sčasti nevyhovela a uplatňovaný nárok na náhradu škody neuspokojila, vychádzajúc z toho, že pre taký postup neboli splnené zákonné podmienky v zmysle príslušných. ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. uviedla, že spôsob vybavenia žiadosti o predbežné prerokovanie návrhu je relevantný aj pre súdne konanie. Citovala § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. a konštatovala, že v zmysle ustálenej judikatúry možno uznesenie o vznesení obvinenia považovať v danej veci za nezákonné, keďže trestné stíhanie skončilo rozhodnutím Okresného súdu Rožňava sp. zn. 15T/51/2021 zo dňa 3.8.2021, ktorým bol žalobca spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Rožňava podľa § 285 písm. a) TP oslobodený. Výšku požadovanej nemajetkovej ujmy v sume 140 000 eur, ktorá mala vzniknúť v súvislosti so vznesením obvinenia jeho osobe a následným vedením trestného stíhania, vrátane väzobného stíhanie, keď došlo k nezákonnému obmedzeniu jeho osobnej slobody od 30.3.2021 do 3.8.2021 posúdila podľa § 17 ods. 2,3 zákona č. 514/2003 Z.z. a uviedla, že základným predpokladom nemajetkovej satisfakcie je existencia nemajetkovej ujmy, t.j. skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu majúcemu za následok zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere, v dôsledku čoho k náprave nepostačujú iné právne prostriedky. Rozporovala tvrdenia žalobcu, že nedôvodným obvinením došlo k negatívnym následkom v jeho súkromnom, rodinnom, spoločenskom živote, pričom v dôsledku jeho väzobného stíhania mala byť v značnom rozsahu znížená jeho česť, ľudská dôstojnosť a postavenie v spoločnosti. Argumentovala, že žiadateľom tvrdený zásah do jeho života v rozsahu ním uvedenom nemožno jednoznačne pripísať práve predmetnému trestnému stíhaniu, keďže ide o osobu trikrát súdne trestanú, pričom ostatne bol trestným rozkazom Okresného súdu Rožňava. sp. zn. 15T/77/2020 zo dňa 7.10.2020 uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 TZ, ktorého sa dopustil práve vo vzťahu k družke D. E.. Keďže aj v tejto veci bol vo výkone väzby, z ktorej bol prepustený dňa 7.10.2020, nemožno dospieť k záveru, že k negatívnym následkom na súkromný, rodinný život žiadateľa došlo v dôsledku väzobného trestného stíhania jednoznačne vo veci, v ktorej bol súdom oslobodený spod obžaloby. Tvrdenia žalobcu možno vyvrátiť tým, že je nezamestnaný, pochádzajúci zo sociálne znevýhodneného prostredia, pričom viaceré skutočnosti nasvedčujú jeho problémom s nadmerným užívaním alkoholických nápojov a agresivitou po ich užití. Z pohľadu rodinnej situácie považovala za potrebné uviesť, že v čase vznesenia obvinenia mal žalobca s družkou D. E. 6 detí, očakávajúc narodenie siedmeho dieťaťa, avšak zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave jednoznačne vyplýva, že rodinné prostredie bolo v tom čase dlhodobo rozvrátené, napriek intenzívnej ingerencii zo strany orgánov sociálno-právnej ochrany detí

a sociálnej kurately sa žalobca nijako nesnažil o úpravu rodinných pomerov, v dôsledku čoho boli viaceré deti v rôznych obdobiach umiestnené do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti iných osôb, ako aj do ústavne starostlivosti. Jediným príjmom rodiny boli prídavky na deti. Dôvodila, že pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, obdobne ako pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradným postupom, je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nimi. V prípade nemajetkovej ujmy musí byť navyše zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva je nepostačujúce. V tejto súvislosti citovala rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30.6.2010, sp. zn. 5Cdo/126/2009. Podľa jej názoru v predmetnej veci nie sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za vznik uplatneného nároku, keďže žalobca dostatočne nepreukázal príčinnú súvislosť medzi uplatneným právnym titulom nároku a vznikom nemajetkovej ujmy. Poukazujúc na § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. mala za to, že požadovaná výška nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká. Keďže v posudzovanom prípade ku skutku, ktorý sa žalobcovi kládol za vinu došlo v priebehu r. 2020 až 2021 smerodajným pre určenie výšky mesačnej minimálnej mzdy na obdobie kalendárneho roka v ktorom malo dôjsť k dokonaniu spáchania trestného činu, je zákon č. 294/2020 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce. Cit. zákon v § 9b ods. 1 písm. a) ustanovuje sumu mesačnej minimálnej mzdy na rok 2021 vo výške 623 eur. Uvedené znamená, že 25 – násobok by pri skutku spáchanom v roku 2021 predstavovala suma 15 575 eur a 50 – násobok suma 31 000 eur. Ide však o výpočet pre účely určenia výšky náhrady poskytovanej osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z.. Suma odškodnenia podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z vo výške 10-násobku mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu (v r. 2021 max. 6 230 eur) sa vypláca obeti násilného trestného činu za odškodnenie za spôsobenú nemajetkovú ujmu v rozsahu trestných činov ako je obchodovanie s ľuďmi, znásilnenie, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie, týranie blízkej osoby a zverenej osoby alebo pri trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia. Zákonodarca zdôvodnil predmetnú novelu zákona č. 514/2003 Z.z. potrebou proporcionality, nakoľko vzhľadom na vyvažovanie hodnôt, kde je hodnota ľudského života a zdravia tou najvyššou, je neprimerané poskytovať náhradu nemajetkovej ujmy v rámci ochrany osobnosti vo výrazne vyššej sume, ako je najvyššia prípustná výška odškodnenia priznávaná obetiam násilnej kriminality. Uvedené vyplýva aj z právoplatných rozhodnutí všeobecných vnútroštátnych súdov ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Z uvedeného dôvodu mala za to, že nemajetková ujma, ktorej sa žiadateľ domáha je výrazne neprimeraná a mimo zákonom stanoveného rámca.

4. Žalobca v replike prízvukoval, že žalovaná nespochybnila, že uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné, keďže jeho trestné stíhanie skončilo oslobodením spod obžaloby. Uviedol, že všetky argumenty žalovanej vyvracia podaná žaloba, na ktorú odkázal. Nad rámec uviedol, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci má charakter objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na to, či tieto osoby, ktoré vykonávali verejnú moc spôsobili škodu svojim zavinením alebo bez neho. Z hľadiska posúdenia zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, je teda rozhodujúce, či boli splnené objektívne predpoklady tejto zodpovednosti, pričom zákon ustanovuje a j zákaz liberácie, t.j. zbavenia sa zodpovednosti (§3 ods. 2 zákona č 514/200 z.z.). Mal za to, že zo správy ÚPSVa R na ktorú poukazuje žalovaná vyplýva, že nie on, ale matka nie je schopná zabezpečiť náležitú starostlivosť pre ich deti. Zo správy vyplýva, že už v čase šetrenia uviedol, že každodenné potreby pre deti zabezpečuje on, pretože matka v tomto smere nevyvíja žiadnu aktivitu. Tieto skutočnosti potvrdila dokonca priamo na mieste šetrenia matka jeho družky D. E., B. E.. Matka jeho družky uviedla, že práve jej dcéra sa nestará o svoje deti. Vyplýva to aj z jej výpovede na hlavnom pojednávaní. Neobstojí preto argumentácia žalovanej, ktorou sa ho snaží ukázať v najhoršom svetle,. V rodine je to práve on, ktorý sa o deti staral a popiera, že by mal nejaké závažné problémy s alkoholom alebo s agresivitou. Tieto tvrdenia vyplývajú iba z tvrdení matky detí, pričom jeho predchádzajúce odsúdenie vo veci vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 15T/51/2021 sa zakladalo jedine na konfabuláciách jeho družky. O tejto skutočnosti svedčí aj následné konanie, ktoré sa viedlo pod sp. zn. 11T/26/2022 za obdobný trestný čin, za ktorý bol tiež väzobne stíhaný a následne oslobodený spod obžaloby. Poprel, že by bol v tej dobe nezamestnaný, pretože pracoval toho času na brigádach, resp. ako pastier v obci Lipovník. Zdôraznil, že svoje deti má skutočne rád, čo sa však nedá povedať o ich matke, ktorá sa ich snažila dať do ústavnej starostlivosti a neprejavila o nich záujem. Za týchto okolností bolo voči nemu, na základe nedôvodného trestného oznámenia matky vznesené obvinenie, pričom bol následne vzatý do väzby. Za tejto situácie považuje za dehonestujúce, že žalovaná zastáva názor, že v predmetnej veci nie sú splnené podmienky

zodpovednosti štátu za vznik uplatneného nároku na priznanie nemajetkovej ujmy. Príčinnú súvislosť vzhliadol v tom, že bol nútený ako nevinný strpieť 7 mesiacov života v ústave na výkon väzby, v malej cele bez možnosti vidieť svoje deti, ktoré ho vzhľadom aj na zistenia povahových čŕt matky potrebovali. Naďalej zastáva názor, že jeho trestným, resp. väzobným stíhaním došlo k mimoriadne závažnému zásahu do jeho života, zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti a súkromia. Ak žalovaná poukazuje na sociálne znevýhodnené prostredie, prípadne na jeho predchádzajúce odsúdenia uviedol, že sa snaží každý deň byť lepším človekom a viesť riadny život. Od doby jeho, podľa jeho názoru, nedôvodného odsúdenia v konaní 15T/77/2020 viedol riadny život a nebol trestne postihnutý odsúdením. Vo vzťahu k výške škody má za to, že mu vznikla nielen podľa ust. zákona č. 514/2003 Z.z., ale aj podľa § 11, 13 a 16 OZ, ktoré ustanovenia náhradu za vzniknutú škodu nijak nelimitujú. Podľa jeho názoru, žalovaná nesprávne interpretovala ust. zákona č. 514/2003 Z.z. a poukázala na nesprávne ustanovenie zákona č. 274/2017 Z.z. Žalovaná zrejme v dôsledku vhodnosti jej procesnej obrany poukazuje na rozličný rozsah odškodnenia od 10 násobku až po 50 násobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu podľa § 12 zákona č. 274/2017 Z.z.. Zákon č. 514/2003 Z.z. jasne hovorí o tom, že výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. Celková suma odškodnenia podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50-násobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Je teda možné ustáliť, že zákon č. 514/2003 Z.z. vo svojom ustanovení § 17 ods. 4 nemyslí na § 12 zákona č. 274/2017 Z.z., ale na ust. § 13 zákona č. 274/2017 Z.z.. To však nič nemení na dôvodnosti jeho žalovaného nároku, pretože škoda mu vznikla nielen v súvislosti so zákonom č. 514/2003 Z.z., ale aj podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti. Upriamil pozornosť súdu na § 7 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý definuje, komu patrí právo na náhradu škody, pričom táto právna norma vychádza z čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Je preto možné konštatovať, že nárok na náhradu škody zaručuje nielen vnútroštátna úprava zákon č. 514/2003 Z.z. vykonávajúci čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, podľa každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, či Občiansky zákonník právom na ochranu osobnosti, ale aj čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Výkon nezákonnej väzby, ktorá bola realizovaná v rozpore so zákonom porušil nielen jeho práva na osobnú slobodu garantovanú čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, ale aj práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a rešpektovanie súkromné a rodinného života tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR. Poukázal na § 154c ods. 1 Ústavy SR, v zmysle ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovali a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred vnútroštátnymi právnymi predpismi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd, pričom je potrebné konštatovať, že ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzhľadom aj na súdnu prax Európskeho súdu pre ľudské práva zabezpečuje väčší rozsah ochrany základného práva obvineného na spravodlivé odškodnenie. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/177/2005 zo dňa 31.5.2007. Pre úplnosť uviedol, že škoda titulom nemajetkovej ujmy mu vznikla aj nesprávnym úradným postupom, pretože ak by bol OČTK dôsledný, nikdy by nevzniesol obvinenie, ak mal určité pochybnosti, mal si ich dôsledne prešetriť a až následne vzniesť obvinenie. Z uvedených dôvodov zotrval na podanej žalobe.

5. Súd nariadil niekoľko pojednávaní (9.10.2024, 4.12.2024 a 5.3.2025). Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise, výsluchom žalovaného a po vyjadrení sa jednotlivých sporových strán vykonal výsluch svedka F. B. – matky žalobcu, písomným výsluchom G. A. H. - psychiatričky a zistil nasledovný skutkový stav:

6. Z uznesenia OR PZ v Rožňave, ČVS: ORP-92/2-VYS-RV-2021 zo dňa 24.3.2021 bolo zistené, že A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX bolo vznesené obvinenie za trestný čin - zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) ods. 3 písm. c) TZ.

7. Uznesením Okresného súdu Rožňava bol A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XXX vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) TP, pričom väzba obvineného začala plynúť dňa 30.3.2021 o 9.40 hod. a vykoná sa v Ústave na výkon väzby Košice.

8. Okresná prokuratúra Rožňava č. Pv 162/21/8808-45 zo dňa 8.78.2021 podala obžalobu na obvineného A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. podľa § 234 ods. 1 TP, pre skutok tam popísaný, čím mal spáchať zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), odsek 3 písm. c) TZ.

9. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 15T/51/2021zo dňa 3.8.2021 bol A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX oslobodený spod obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Rožňava sp. zn. Pv 162/21 zo dňa 8.7.2021 za skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), odsek 3 písm. c) TZ, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

10. Zo žiadosti A. B. adresovanej Generálnej prokuratúre SR zo dňa 22.5.2023 bolo preukázané, že žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nezákonným pozbavením osobnej slobody, ktorou požiadal o odškodnenie, ktoré mu vzniklo nezákonným rozhodnutím v celkovej výške 140 000 eur.

11. Z odpovede Generálnej prokuratúry SR zo dňa 16.10.2023 vyplýva, že táto jeho nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 140 000 eur neuznala ani čiastočne, a to z dôvodu, že žiadateľ nepreukázal kritéria na jej priznanie v zmysle § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z.z., pričom v žiadosti nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy, naviac citovaný zákon v § 17 ods. 4 limituje výšku náhrady nemajetkovej ujmy, preto neboli zistené zákonné podmienky pre uspokojenie jeho nároku.

12. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava zo dňa 30.10.2024 vyplýva, že A. B. je otcom mal. detí F. B., nar. X.XX.XXXX, A. B., nar. XX.X.XXXX, I. B., nar. XX.XX.XXXX a B. B., nar. XX.XX.XXXX, ktoré pochádzajú z jeho mimomanželského vzťahu s D. E., nar. XX.X.XXXX, ktorá sa t.č. nachádza na dobrovoľnom pobyte ženy po pôrode a jej dieťati v J. Veľké Kapušany, s mal. deťmi K. E., nar. XX.XX.XXXX, K. E., nar. X.X.XXXX, A. E., nar. XX.X.XXXX, I. B., nar. XX.XX.XXXX, B. B., nar. XX.XX.XXXX, B. E., nar. XX.XX.XXXX a C. E., nar. XX.X.XXXX. Maloleté deti F. B., nar. X.X.XXXX a A. B., nar. XX.X.XXXX boli rozsudkm Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8CoP/16/2018 zo dňa 31.5.2018 zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, ktorá im poskytuje náhradnú osobnú starostlivosť aj v súčasnosti. Matka maloletých detí nastúpila na dobrovoľný pobyt za účelom podpory obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností do J. L. M. dňa 18.1.2024 na odporúčanie tunajšieho orgánu, a po pôrode sa rozhodla zotrvať na pobyte matky po pôrode. A. B. uviedol, že konflikty s družkou trvajú aj v súčasnosti. Matka mu zabraňuje v kontaktoch s mal. deťmi a v minulosti, keď ich do J. Veľké Kapušany prišiel navštíviť bol pri odchode fyzicky napadnutý známymi jeho bývalej družky. Podľa vyjadrenia matky jej bytové podmienky boli nevyhovujúce a spolužitie s druhom A. B. bolo konfliktné, preto sa rozhodla spolužitie s druhom ukončiť. O konfliktnom spolužití svedčí aj skutočnosť, že A. B. bol v zmysle uznesenia Okresného súdu Rožňava sp. zn. 8Tp/20/2021 zo dňa 1.4.2021 vzatý do väzby pre opakované fyzické násilie páchané na svojej družke. Následne sa v Psychiatrickej liečebni Samuela Bluma v Plešivci podrobil nariadenému ochrannému protialkoholickému liečeniu, po ukončení ktorého sa vrátil k družke. Matka maloletých detí na konfliktné spolužitie poukazovala dlhodobo. Dňa 21.1.2020 tunajšiemu O SPODa SK oznámila, že A. B. odišiel z domu dňa 20.1.2020 a vrátil sa dňa 21.1.2020 ráno opitý. Viackrát ju podľa jej slov fyzicky napadol, preto dňa 2.1.2020 zavolala políciu. Dňa 12.6.2020 telefonicky kontaktovala tunajšie O SPODaSK B. E., matka D. E., a uviedla, že A. B. fyzicky napadol jej dcéru a zlomil jej ruku. Deťom podľa jej slov neubližoval. Z dostupnej spisovej dokumentácie je zrejmé, že problémové správanie mal A. B., aj keď bol maloletý. Z dôvodu záškoláctva bol dňa 14.1.2020 rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 11P/50/2009 zo dňa 2.11.2011 umiestnený do J. C. N. L. nariadenej ústavnej starostlivosti, ktorú vykonával do 30.8.2010, potom bol premiestnený do J. Veľké Kapušany, kde bol až do 8.11.2013, ktorým bola jeho ústavná starostlivosť zrušená a bol zverený do náhradnej osobnej starostlivosti H. O., ktorá trvala až do plnoletosti.

13. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že od roku 2021, kedy bol vo väzbe berie lieky Atarax na psychiku, ktoré mu predpísala psychiatrička MUDr. Grešková. Bol zničený, lebo doma nechal toľko detí, už ich mal šesť. Staral sa, čo budú jesť, prišla zima. Sedel s chlapmi, ktorí niečo ukradli, tí mu ukázali kde kto koho zabil. Kvôli psychike nemohol spať, preto mu dali lieky. Nevedel, čo urobil, čo neurobil, kde je, bol mimo. Prvýkrát navštívil psychiatričku vo väzbe, povedal jej, že berie Atarax, čo mu predpísala MUDr. Grešková. Podľa jeho tvrdení bral Atarax kvôli tomu, lebo ho zobrali do väzby. Nemôže nič robiť, nemá prácu. Kvôli väzbe sa naňho aj starosta nepozerá tak ako predtým, aj keď vie, že to nebola pravda. Inak naňho pozerajú ľudia, kamaráti, už ho nikde nevolajú. Nemá ani žiadnu brigádu kvôli tomu. S družkou bol problém, ju bolo treba dať na psychiatriu. S družkou má osem detí a už deväť mesiacov nie je s nimi v kontakte. Pred väzbou sa o deti staral, mali sa dobre, mali všetko,

okrem toho, že nemali dobré podmienky, nebola voda a elektrina a dom sa rozpadával. E. P. (pozn. súdu zamestnanec úradu práce) tam chodil, videl, Niečo robil s tým domom. Už tri roky naspäť vybavoval detský domov, deti nešli kvôli nemu preč. On chodil na brigády, zarobil 20 – 30 eur každý deň, mesačne cca 350 eur, v Lipovníku pracoval ako pastier. Teraz je nervózny, nevie pracovať, ráno a večer berie lieky. Navštevuje psychiatričku G. H.. Predtým mal dobrý vzťah s deťmi a mal kamarátov, už nemá, rozprávajú, že bije družku, býva všade. Na otázku prokurátorky, kedy začal s liečbou s poukazom na to, že bol 7.10.2020 trestným rozkazom odsúdený a uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní troch rokov a uložené ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou odpovedal, že medzi dátumom 7.10.2020 bol doma, nenastúpil protialkoholický výkon liečby, doma bol mesiac, už sa nepamätá. V rámci protialkoholickej liečby nebral nič, pustili ho domov, lebo tam nepatril. V ústavnej liečbe bol v roku 2020, nevie aký mesiac, prišiel domov z väzby a druhý deň nastúpil. Cítil sa tam ako vo väzbe, len inak, bol na psychiatrii. Psychiku mal dobrú, zničila ho väzba. Nebolo mu dobre ani vo väzbe v roku 2020. Maloleté deti F. a A. boli v roku 2018 zverené do náhradnej osobnej starostlivosti kvôli streche. Začal jeden mesiac pracovať, prišli domov s družkou, potom pracoval ako pastier, deti boli pár mesiacov s otcom, boli v maringotke, šetrili a dali na strechu fóliu. Nevie, prečo maloleté deti A. a K. boli v ústavnej starostlivosti. Nevie, či v tom čase pil, nepamätá sa. Od času nariadenia ambulantnej liečby sa cíti dobre. Atarax mu bol predpísaný na psychiku. Je nervózny. Keď išiel do väzby, zničilo mu to psychiku. Vedel čítať, písať, počítať, teraz nevie nič, zabúda. V roku 2019 pracoval ako murár, dohodu o vykonaní práce v brigádnickej činnosti nemal.

14. Z výpovede svedka F. B. – matky žalobcu vyplýva, že jej syn, keď sa vrátil z väzby bol psychicky zničený. Bol tam s takými chlapmi, čo sa ich bál. Po návrate domov musel ísť na psychiatriu, medzi tým bol v Plešivci tri alebo štyri mesiace. Po liekoch sa ukľudní. Pred väzbou nebol taký agresívny, až potom S manželkou žil dobre, nemali zlý vzťah. Ona bola taká, že keď zvýšil hlas volala políciu. O deti sa starala manželka a o dve deti ona. Deti jej boli zverené, lebo syn nemal dobrý dom. Ostatné deti boli v ústave, potom ich vybrali naspäť. Dve detí zobrala do náhradnej starostlivosti a ostatné deti šli do ústavnej starostlivosti, ktorá sa skončila, keď dom opravili. Medzi synom a jeho družkou neboli konflikty. Keď syn prišiel z väzby bol niekedy agresívny, niekedy sa bojí mu niečo povedať. Nepije alkoholické nápoje. Pred väzbou niekedy vypil pivo. Teraz býva syn s ňou. S ľuďmi nemal problémy, pred väzbou pracoval, chodil s kravami, aj na majetku robil. Po väzbe pracoval, zobrali ho naspäť na majetok. Keď bol syn vo väzbe volal každý deň. Zdravotne bol na tom zle, agresívny bol. Odkedy prišiel z väzby je agresívny. O deti sa staral, lebo pracoval, mal s deťmi dobrý vzťah. Z kamarátov nestratil nikoho po väzbe. Keď sa vrátil z väzby v roku 2020 bol agresívny. Prvýkrát bol vo väzbe, lebo aj vtedy manželka zavolala políciu. Pustili ho domov, lebo to nebola pravda. Vie, že mu bolo uložené protialkoholické liečenie. Po návrate z väzby bol agresívny, aj teraz je. Detstvo mal dobré. Ona ho vychovávala. Ani ona nemala dobrý vzťah s mužom, lebo keď bol opitý bil ju aj deti. Aj ona ho dala do väzby, dostal päť rokov. Na deti to nemalo dobrý vplyv, bil ich. Nevie aké berie lieky, kým žili s manželkou tak nepil, až potom. Berie Atarax. Nepamätá sa, či syn mal depresívne stavy v dôsledku tohto väzobného stíhania.

15. Z písomnej výpovede MUDr. Jany Greškovej – psychiatričky Psychiatrického oddelenia NsP Rožňava, Špitálska 1, Rožňava zo dňa 10.2.2025 vyplýva, že A. B. mal Okresným súdom Rožňava sp. zn. 15T/77/2020 nariadenú ochrannú ambulantnú liečbu protialkoholickú liečbu, ktorá bola ukončená v januári 2025 návrhom ambulantnej psychiatričky zo dňa 2.1.2025 a uznesením Okresného súdu Rožňava dňa 20.1.2025. Posledná návšteva v ambulancii bola 27.11.2024. Úlohou ochrannej ambulantnej protialkoholickej liečby bolo naštartovať abstinenciu kontrolovanú lekárom, vrátiť sa do života a začať pracovať. Žalobca preukázal abstinenciu a deklaroval prácu pomocného stavebného robotníka vo firme Veľké Kapušany. Nevie posúdiť, či mal vo väzbe úzkostné stavy. Počas dochádzania na psychiatrickú ambulanciu deklaroval úzkostné stavy a s pozitívnym efektom lieku Atarax, je to anxiolytikum, teda liek na uvoľnenie úzkosti, ktorý mal nasadený už počas ústavnej ochrannej protialkoholickej liečby. Počas ambulantnej liečby mu bol predpisovaný Atarax dňa 26.4.2024, 21.5.2024 a 27.11.,2024. Od jeho poslednej návštevy v ambulancii 27.11.2024 nemá info o jeho zdravotnom stave. Menovaného nepoznala pred nástupom do väzby v roku 2021, takže sa nevie vyjadriť k jeho zdravotného stavu pred väzbou. Väzba je stres pre každého a závisí na jedincovi, ako dokáže brať zodpovednosť za svoje patologické správanie. Menovaný je liečený v ich ambulancii dňom zahájenia ochrannej ambulantnej protialkoholickej liečby, nie spontánne. O jeho predchádzajúcej liečbe nemá informácie. Žalobca mal nariadenú ochrannú ambulantnú protialkoholickú liečbu pre prítomný Syndróm závislosti i na alkohole 3, štádium podľa jelineka. Aký druh liečby má teraz nevie, ale počas ochrannej ambulantnej liečby užíval lieky na uvoľnenie úzkosti – Atarax, ktorý nevyvoláva závislosť. Atarax je

liek na uvoľnenie úzkosti. Počas ochrannej liečby nespozorovala žiadne poruchy správania vymykajúce sa zo slušného a akceptovateľného správania počas ochrannej liečby. Do novembra 2024 dochádzal na ambulanciu každý mesiac alebo po 4-6týždňoch, podľa toho, kde pracoval. Nemala medicínsky dôvod mu doporučiť návštevu psychológa, Nemá informácie, čo bolo spúšťačom úzkosti u menovaného. Alkohol znižuje rezervy organizmu, znižuje prah dráždivosti, ale vzhľadom k tomu, že menovaného nepozná dlhodobo, len počas ochrannej liečby nevie sa vyjadriť, či jeho psychické problémy môžu byť spôsobené dlhodobým užívaním alkoholu. Vplyv väzobného stíhania na osobu závisí od mentálnych rezerv a od primárneho stavu jedinca, v tomto prípade má preukázané, že menovaný počas ochrannej ústavnej protialkoholickej liečby zrejme mal stavy úzkosti a bol mu nasadený Atarax. Nevie sa vyjadriť, či môžu byť psychické problémy žalobcu spôsobené viacerými faktormi, príp. dedičnosťou, či inými vplyvmi z detstva/dospievania, resp. či je uňho prítomná predispozícia k ochoreniu, keďže jej nie sú známe údaje o jeho detstve, ale detstvo a prostredie v detstve má vplyv na formovanie jedinca v dospelosti. Vo vzťahu k prognóze liečby uviedla, že základným predpokladom bezproblémovej existencie u menovaného je úplná abstinencia.

16. Podľa § 3 zák. č. 514/2003 Z. z., štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym radným postupom. (2) Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

17. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) bod 1 zák. č. 514/2003 Z. z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu a) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak 1. škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu.

18. Podľa § 8 ods. 4, 5 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z., právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o ochrannom opatrení má ten, na kom bolo úplne alebo sčasti vykonané ochranné opatrenie, ak bolo rozhodnutie v ďalšom konaní ako nezákonné zrušené. (5) Právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak a) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie, b) bol oslobodený spod obžaloby alebo c) vec bola postúpená inému orgánu.

19. Podľa § 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z., právo na náhradu škody nevznikne a) ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama.

20. Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

21. Podľa § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

22. Podľa § 17 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z. z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

23. Podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

24. Podľa § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

25. Podľa § 13 zák. č. 274/2017 Z.z. v znení účinnom do 31.3.2023, celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

26. Podľa § 9b ods. 1 písm. a) zák. č. 663/2007 Z.z., prechodné ustanovenia účinné od 31.10.2020, na rok 2021 sa ustanovuje suma mesačnej minimálnej mzdy na 623 eur.

27. V prejednávanom spore sa žalobca podanou žalobou domáhal voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 140 000 eur podľa zákona č. 514/2003 Z.z. z dôvodu, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia a vzatí do väzby, strávil bezdôvodne vo väzbe obdobie od 30.3.2021 do 3.8.2021 (t.j.127 dní). V konaní nebolo sporné, že uznesením vyšetrovateľa OR PZ v Rožňave, odbor kriminálnej polície bolo dňa 23.3.2021 pod ČVS: ORP-92/2-VYS-RV-2021 podľa § 199 ods. 1 TP začaté trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) TZ. Následne uznesením vyšetrovateľa OR PZ pod totožným číslom dňa 24.3.2021 bolo podľa § 206 ods. 1 TP voči nemu vznesené obvinenie za skutky tam uvedené. Uznesením Okresného súdu Rožňava sp. zn. 8Tp/20/2021 zo dňa 30.3.2021 bol vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) TP. Jeho osobná sloboda bola obmedzená do 3.8.2021. Dôvody na vzatie do väzby súd vzhliadol v tom, že obvinený potom, čo sa dozvedel, že poškodená dala naňho trestné oznámenie odišiel z domu na neznáme miesto a skrýval sa, aby sa vyhol trestnému stíhaniu, pričom bolo po ňom vyhlásené pátranie, ovplyvňoval poškodenú, aby stiahla trestné oznámenie, resp. zmenila výpoveď, čo poškodená aj urobila a z obavy, že bude pokračovať v páchaní násilnej trestnej činnosti, nakoľko je bez pracovného pomeru, požíva alkoholické nápoje, bez snahy o nápravu svojho násilného a agresívneho správania a vedenia riadneho života. Súd pri rozhodovaní o väzbe tiež prihliadol na skutočnosť, že obvinený bol doposiaľ trikrát súdne trestaný, naposledy bol trestným rozkazom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 15T/77/2020 zo dňa 7.10.2020 právoplatným toho istého dňa odsúdený pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 TZ. Prokurátorka Okresnej prokuratúry v Rožňave dňa 8.7.2021 podala na neho obžalobu pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a odsek 3 písm. c) TZ, ktorého sa mal dopustiť konaním popísaným v obžalobe. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava bol obžalovaný (žalobca) spod podanej obžaloby oslobodený a príkazom samosudcu z väzby okamžite prepustený, a to z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný.

28. Z uvedeného má súd za preukázané, že vzatie do väzby bolo v trestnom konaní odôvodnené jednak správaním sa žalobcu, obavou z ovplyvňovania poškodenej, prihliadnutím na jeho predchádzajúce odsúdenia a hrozbou opakovania násilnej trestnej činnosti obvineného (žalobcu), ktoré ale v konečnom rozhodnutí nebolo preukázané. V súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy za vykonanú väzbu nie je možné bagatelizovať skutočnosť, že v trestnom konaní nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca vzatý do väzby. Zavinenie väzby nemožno vidieť v tom, že išlo o osobu niekoľkokrát súdne stíhanú a že vzhľadom na osobu páchateľa je tu dôvodná obava, že by mohol naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Zo žiadneho dôkazu nevyplynulo, že by obžalovaný chcel pokračovať v trestnej činnosti. Ani ovplyvňovanie poškodenej nebolo preukázané. Zo znaleckého posudku psychologičky vyplývalo, že poškodená je emočne nezrelá, voči obvinenému prechováva pozitívne city a má sklon k takým kolísavým emočným vzťahovým prejavom, ak je naňho nahnevaná odchádza, odstupom času sa k nemu prikláňa. Súd vzhliadol dôvod väzby len na základe výpovede matky poškodenej, ktorá však interpretovala to, čo jej povedala dcéra. Vo vzťahu k dôvodom vzatia žalobcu do tzv. útekovej väzby súd tiež nemá preukázané zavinenie žalobcu, t.j. dôvodnú obavu, že žalobca skutočne chcel ujsť. Nie je neobvyklé, že po hádke jeden z partnerov odíde a nepovie kam, aby „vytrestal“ partnera. S prihliadnutím na sociálne znevýhodnené prostredie, z ktorého žalobca pochádza je nepravdepodobné, že by ušiel, keďže na útek nemal finančné prostriedky. Podľa znaleckého posudku

sa taktiež jedná o jednoduchú osobnosť. Znalkyňa tiež poukázala na transkulturálne odlišnosti, v ktorej obžalovaný s poškodenou žijú, kde pravidlá a normy sú inak vnímané a niektoré formy správania, ktoré sú pre majoritu poruchové, sú pre minoritu prirodzenejšie. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalobca si vzatie do väzby nezavinil, a preto základ nároku je daný. Štát sa nemôže zbaviť objektívnej zodpovednosti za výsledok trestného konania, ktoré neviedlo k právoplatnému odsúdeniu obvineného.

29. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je objektívna zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemožno zbaviť. Je založená na súčasnom splnení troch podmienok: existencia nezákonného rozhodnutia, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Predpokladom pre posúdenie konkrétneho rozhodnutia ako nezákonného rozhodnutia je to, že ide o právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená a ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

30. Vo vzťahu k ustálenosti rozhodovacej súdnej praxe najvyšších orgánov, resp. najvyšších justičných orgánov SR súd považuje za potrebné zvýrazniť uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/156/2017 z 9.11.2017, v ktorého odôvodnení (bod 23 a nasl.) sa konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu z 18.8.2010 sp. zn. 4MCdo/15/2009 bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát č. 37/2014 s právnou vetou, ktorá znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“.

31. Súd poukazuje aj na závery Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“ a ktorý v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“. Ak teda došlo k zastaveniu trestného stíhania, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (tiež 8Cdo/96/2018 z 11.9.2019).

32. V súvislosti s nezákonnosťou väzby súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/257/2019 zo dňa 26.2.2020, ktorý konštatoval „ V súlade s § 8 ods. 5 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol (okrem iného) oslobodený spod obžaloby. Z uvedenej dikcie zákona možno vyvodiť, že nárok žalobcu podľa § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. voči žalovanej vzniká už samotnou existenciou väzobného trestného stíhania a rozsudku, ktorým bola osoba pozbavená osobnej slobody následne oslobodená spod obžaloby. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške, už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich (väzobného stíhania, oslobodzujúceho rozsudku a ich príčinnú súvislosť so vznikom nemajetkovej ujmy vzniknutej obmedzením na osobnej slobode jednotlivca)“.

33. Podľa bodu 36 odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/86/2022 zo dňa 23.5.2023 „Je potrebné pripomenúť aj článok 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého v dôsledku oslobodenia obžalovaného spod obžaloby sa väzba stáva

z hľadiska vnútroštátne úpravy nezákonnou, a tým zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú oslobodenému obvinenému vykonanou väzbou“.

34. Súd má za to, že každé trestné stíhanie predstavuje významný zásah do súkromného a osobného života trestne stíhanej osoby. Zároveň je nevyhnutné zdôrazniť skutočnosť, že nemajetková ujma v peniazoch sa v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003Z. z. uhrádza len vtedy, ak vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, pričom na určenie jej výšky je súčasne potrebné zohľadniť kritéria uvedené v ods. 3 daného zákona, a to osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení). Súdna prax sa zjednotila v názore, že pri posudzovaní nároku na zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav poškodenej osoby, o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby, predovšetkým dôstojnosti, cti, dobrej povesti, ale aj iných hodnôt, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka, na súkromnom, rodinnom živote a pod. (napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/371/2011,uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/125/2019, 4Cdo/34/2018 a iné). Následky v nemajetkovej sfére poškodeného je pri odškodňovaní treba ponímať ako ujmu jedinú s prihliadnutím ku všetkému, v čom bol poškodený v dôsledku neoprávneného zásahu negatívne postihnutý (por. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 1076/2009 z 8.9.2011).

35. V danom prípade je podľa posúdenia súdu nepochybné, že výkonom väzby na podklade nezákonného rozhodnutia o väzbe došlo k neoprávnenému zásahu do morálnej integrity žalobcu, následkom čoho mu nepochybne vznikla nemajetková ujma. Výkonom väzby na podklade nezákonného rozhodnutia o väzbe došlo k závažnému porušeniu osobnej slobody žalobcu. Žalobca bol právom nedovoleným spôsobom obmedzený v rozhodovaní o sebe a o svojom konaní, bol podrobený opatreniam a postupom spojeným s výkonom väzby, čím došlo k porušeniu jeho práva na osobnú nedotknuteľnosť; nedobrovoľne musel opustiť bezpečie domova, rodiny a prítomnosti blízkych osôb a bol umiestnený v ústave pre výkon väzby, medzi ľuďmi, ktorých nepoznal, musel sa podrobiť ústavnému poriadku a ústavnému režimu čím bola porušená jeho sloboda pobytu a pohybu, dôstojnosť, rovnosť a ohrozená jeho sloboda voľby zamestnania. Nastúpením do výkonu väzby došlo k porušeniu žalobcovho práva na súkromie. Žalobcovi bolo proti jeho vôli upreté súkromie, ako priestoru v ktorom fyzická osoba najprirodzenejšie slobodne realizuje svoju osobnosť, a ktorý predstavuje základ celkovej jej vnútornej istoty a bezpečnosti. Žalobcovi bolo znemožnené udržiavať a rozvíjať vzťahy v rodine, zabezpečovať všestrannú starostlivosť o svoju rodinu zvlášť o svoje maloleté deti. Žalobca nemohol rozvíjať vzťahy s blízkymi osobami, priateľmi, susedmi, obyvateľmi obce v ktorej predtým žil. Všetky tieto zásahy, či už ako porušenia alebo ohrozenia jednotlivých zložiek či hodnôt osobnosti žalobcu, boli priamo vyvolané nezákonným rozhodnutím o väzbe a nad akúkoľvek pochybnosť objektívne predstavujú dôvod preto, aby sa i iná osoba v postavení žalobcu mohla cítiť byť poškodenou - dotknutou v zložkách tvoriacich vo svojom súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca. Aj bez dokazovania skutočného negatívneho postihnutia týchto zložiek osobnosti, objektom ktorého, ako bolo spomenuté už na inom mieste tohto odôvodnenia, by bolo nepreukázateľné, poťažne ťažko preukázateľné vnútorné prežívanie, pocity a stav mysli žalobcu, nakoľko obmedzenie slobody a umiestenie v ústave na výkon väzby jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností u priemerného človeka objektívne je spôsobilé privodiť utrpenie na týchto nehmotných hodnotách, súd uzavrel, že k vzniku nemajetkovej ujmy u navrhovateľa rozhodne došlo.

36. S účinnosťou od 01.01.2013 bolo do zákona č. 514/2003 Z.z. doplnené ustanovenie § 17 ods. 4 v zmysle ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodených násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, čím bol stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodených násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým bol zákon č. 216/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov (aktuálne zákon 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov). Podľa § 13 zák. č. 274/2017 Z.z. v znení účinnom do 31.3.2023, celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. V roku 2021 bol stanovená výška minimálnej mzdy

podľa § 9b ods. 1 písm. a) zák. č. 663/2007 Z.z., t.j. maximálna výška odškodnenia by nemala presiahnuť sumu 31 150 eur.

37. Žalobca v konaní sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v sume 140 000 eur poukazujúc na § 13 OZ a na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

38. Najvyšší súd v rozhodnutí z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 13/2009, pri riešení otázky odškodnenia väzby vyslovil záver, podľa ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor„), i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.). Najvyšší súd zdôraznil, že ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje jeho aplikáciu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Ich aplikáciu a výklad je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejedávanej veci obdobných veciach (najvyšší súd v tomto rozhodnutí poukázal na rozsudok ESĽP zo 17. júla 2012 v prípade Z. proti Slovenskej republike). V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 najvyšší súd konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia„ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním„ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať. Danou problematikou sa najvyšší súd zaoberal aj v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESĽP zo 17. júla 2012 v prípade Z. proti Slovenskej republike). Najvyšší súd v rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z. v zmysle ktorého v prípade že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania. Vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Tento zákon neupravoval náhradu (a teda ani jej výšku) nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. K záveru o možnosti priznať túto náhradu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. dospela prax všeobecných súdov Slovenskej republiky až v súvislosti s právnymi názormi najvyššieho súdu obsiahnutými v judikáte R 13/2009. V danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z.z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 517/2008 Z.z.„) účinným od 1. januára 2009 a ďalej zákonom č. 412/2012 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 412/2012 Z.z.„) účinným od 1. januára 2013. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008

Z.z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody). V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2012 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z.z.). Zákonom č. 412/2012 Z.z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESĽP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z.z,, ani zákon č. 412/2012 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP. Podľa názoru ESĽP náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Q. R. v. Spojené kráľovstvo). ESĽP tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESĽP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady/priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

39. Vzhľadom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR súd posúdil výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z..

40. V konaní nebolo sporné, že žalobca bol väzobne stíhaný od 30.3.2021 do 3.8.2021 (t.j.127 dní).

41. Pokiaľ ide o osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje (§ 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z.), bol viackrát súdne trestaný, v čase nástupu do väzby, mal žalobca 24 rokov, mal šesť detí a spolu s družkou očakávali narodenie siedmeho dieťaťa a brigádnicky vykonával prácu pastiera v obci Lipník.

42. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, okolností, za ktorých k nej došlo a závažnosti následkov, ktoré vznikli poškodeného v súkromnom živote (§ 17 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 514/2003 Z.z.). Podľa vyjadrenia žalobcu, malo trestné stíhanie na neho mimoriadne negatívny vplyv. Za veľkú krivdu považoval žalobca fakt, že bol vo väzbe bez možnosti kontaktu so svojimi deťmi a blízkymi osobami, pričom mal starosti, či deti majú čo jesť. Okrem toho pociťoval úzkostné vzťahy, bál sa a bral liek Atarax. Podľa tvrdení žalobcu po návrate z väzby sa cítil mimoriadne zle, trpel nespavosťou, nechutenstvom, depresívnymi stavmi. Predtým pracoval ako pastier v obci Lipovník, teraz nemá brigádu.

43. Súd uveril tvrdeniam žalobcu o nepriaznivých dôsledkoch väzby trestného stíhania na jeho osobu. Je bezpochyby, že každé trestné stíhanie a väzba má negatívny vplyv na osobu trestne stíhaného, obzvlášť, keď sa v konečnom dôsledku ukáže ako nezákonné. Súd poznamenáva, že v spore vychádzal zo skutkových tvrdení žalobcu, svedka matky žalobcu, zo správy ÚPSVR v Rožňave a zo správy psychiatričky MUDr. Greškovej. Družka žalobcu bola počas pobytu žalobcu vo väzbe, tehotná a je nepochybné, že finančne zabezpečoval rodinu práve žalobca. Túto skutočnosť potvrdila aj jeho matka, ktorá uviedla, že syn pracoval a snažil sa zabezpečiť rodinu. Dve deti boli zverené do jej náhradnej

osobnej starostlivosti a dve deti boli v ústavnej starostlivosti z dôvodu, že dom žalobcu sa rozpadával a nebol vhodný pre maloleté deti o ďalšie deti sa starala družka žalobcu. Podľa správy z UPSVR RV bolo spolužitie žalobcu s jeho družkou D. E. dlhodobo konfliktné, pričom v súčasnosti jeho družka sa rozhodla kvôli konfliktom ich spolužitie ukončiť a momentálne sa od 18.1.2024 zdržiava aj so 6 maloletými deťmi na dobrovoľnom pobyte J. L. M.. Maloleté deti F. B. a A. B. boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky F. B.. Zo správy psychiatričky G. H. mal súd za preukázané, že žalobca mal na Psychiatrickej ambulancii Rožňava nariadenú ochrannú ambulantnú protialkoholickú liečbu, ktorá začala 24.10.2023 a bola ukončená v januári 2025. Počas liečby mu bol predpísaný liek ATARAX. K jeho zdravotnému stavu pred nástupom do väzby sa nevedela vyjadriť, avšak uviedla, že väzba je stres pre každého a závisí na jedincovi, ako dokáže brať zodpovednosť za svoje patologické správanie. Vzápätí dodala, že vplyv väzobného stíhania na osobu závisí od mentálnych rezerv od primárneho stavu jedinca, v tomto prípade mala preukázané, že menovaný počas ochrannej ústavnej protialkoholickej liečbe zrejme mal stavy úzkosti a bol mu nasadený Atarax. Z výpovede jeho matky vyplynulo, že žalobca je nervózny a agresívny v dôsledku väzby. Počas väzby bol na tom zdravotne zle. Väzba žalobcu bola nepochybne závažným zásahom do osobnej slobody žalobcu a mala negatívny vplyv na osobný, súkromný život a dobrú povesť. Nemajetkovú ujmu je potrebné chápať najmä ako náhradu za utrpený stres, pocity frustrácie, neistoty, nespravodlivosti. V prejednávanej veci, bol žalobca v mladom veku, otec mnohopočetnej rodiny, obmedzený na osobnej slobode 127 dní, čo malo nepochybne zlý vplyv na poškodeného, ktorý bol v strese, neistote a v obavách z odsúdenia na vysoký trest odňatia slobody.

44. Za účelom dopadu väzby na priateľské vzťahy a spoločenský život žalobcu, súd nemal za preukázané tvrdenia žalobcu, že prišiel o kamarátov, lebo títo sa naňho pozerali ako na väzňa. Podľa výpovede svedkyne – matky žalobcu žalobca nepríšiel ani o jedného kamaráta.

45. Súd v spore nevzhliadol, negatívne následky vplyvu väzby žalobcu na jeho pracovný život, resp. spoločenské uplatnenie. Z výpovede matky aj zo správy G. H. vyplýva, že žalobca sa po návrate z väzby opätovne brigádnicky zamestnal.

46. Čo sa týka následkov väzby a samotného trestného stíhania na zdravie a psychiku žalobcu, tá zostala v spore len v rovine ničím nepreukázaných tvrdení. Podľa správy G. H. bol liek Atarax nasadený žalobcovi na liečbu úzkosti. Žalobca mal na Psychiatrickej ambulancii Rožňava nariadenú ochrannú ambulantnú protialkoholickú liečbu, ktorá začala 24.10.2023 a bola ukončená v januári 2025. Nie je zrejmé, či úzkosť žalobcu súvisí s väzbou v roku 2021 alebo s väzbou v roku 2020. Podľa tvrdení žalobcu prvýkrát navštívil psychiatričku vo väzbe, ktorej povedal, že berie Atarax. To znamená, že Atarax už musel brať skôr, ako sa dostal do väzby v roku 2021. Podľa správy G. H. žalobcovi bol Atarax predpísaný celkovo trikrát, a to 26.4.2024, 21.5.2024 a 27.11.2024.

47. V celkovom súhrne zistených okolností prejednávanej veci, dospel súd k záveru, že len samotné oslobodenie žalobcu ako poškodeného spod obžaloby a prípadné konštatovanie porušenia práva, nie je dostatočnou satisfakciou za utrpenú ujmu, ktorá vznikla žalobcovi vzatím do väzby, ktorú si nezavinil sám a celým trestným stíhaním, ktoré sa v konečnom dôsledku ukázalo ako nezákonné. Z hľadiska porovnania je možné uviesť, že Európsky súd pre ľudské práva len celkom výnimočne nepriznáva zadosťučinenie v peniazoch, z tohto hľadiska je preto namieste pristupovať k prípadnému zadosťučineniu vo forme konštatovania porušenia práva len v celkom výnimočných prípadoch, napr. v prípade, ak bol význam predmetu konania pre poškodeného len celkom nepatrný.

48. Súd pri svojich úvahách vychádzal z rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít (nález ÚS SR sp. zn. III.ÚS 754/2016 zo dňa 24. 01. 2017), kde ústavný súd uviedol: „Ústavný súd je tohto názoru, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania väzby alebo trestného stíhania vopred, pre všetky prípady, nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Rovnako tak, nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či ESĽP, a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste. Ani to však neznamená, že takúto rozhodovaciu prax týchto orgánov by nebolo na mieste nezohľadniť.“ Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. II. ÚS 288/2017, „pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach

rovnako a i ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady."

49. Súd v tomto smere poukazuje napr. na rozsudok KS BB zo dňa 26. 10. 2023, sp. zn. 16Co/94/2022, kedy súd priznal žalobcovi sumu 50 eur za každý deň vykonanej väzby, pričom sa jednalo o žalobcu, ktorý vo veku 38 rokov s usporiadaným životom a dvomi maloletými deťmi nastúpil do väzby v trvaní 175 dní. Rovnako rozsudok KS BB zo dňa 28. 02. 2024, sp. zn. 12Co/68/2022, kedy súd priznal za jeden deň vykonanej väzby sumu 33 eur, jednalo sa o poškodeného, ktorý bol v čase výkonu väzby vo veku 57 rokov, viedol aktívny politický a podnikateľský život, bol poslancom Národnej rady SR a stranícky krajský predseda politickej strany. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica bola žalobcovi za trestný čin týrania manželky priznaná suma 25 eur za 1 deň, v celkovej sume 3 775 eur, pričom v dôsledku toho sa manželstvo žalobcu rozpadlo. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 2Co/119/2023 potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II, ktorý priznal za 1 deň väzby žalobcovi sumu 35 eur. Vo veci Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/89/2023 ako súdu odvolacieho bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 37C/63/2012, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za väzbu od 15.11.2007 do 15.4.2008 v sume 3.400 eur, vo veci Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/116/2023 ako súdu odvolacieho bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 12C/9/22, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 6.280 €, z toho za väzbu trvajúcu 132 dní súd priznal 5.280 €, t.j. 40 eur za deň väzby, vo veci Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/198/2022 ako súdu odvolacieho bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 17C/271/2015, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 9.210 € za nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia a za väzbu, ktorá trvala od 26.1.2007 do 20.8.2007, súd priznal za deň väzby 30 eur, Krajský súd v Prešove rozhodnutím 22Co/27/2023 priznal za 1 deň väzby sumu 30 eur. V Českej republike je judikatúrou stanovené rozpätie za jeden deň väzby od 20 – 60 eur.

50. Prihliadajúc na judikatúru, dospel súd k názoru, že suma 20 eur za každý deň vykonanej väzby (celková väzba trvala 127 dní), t.j. spolu 2 540 eur je potenciálnou sumou zodpovedajúcou adekvátnosti náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcovi dotknutými nezákonnými rozhodnutiami.

51. Súd zobral nepochybne do úvahy skutočnosti, že nezákonnou väzbou bolo zasiahnuté do žalobcových základných práv a slobôd (osobnej slobody - čl. 17 ÚS SR, slobody pohybu - čl. 23 ÚS SR) a do osobnostných práv (ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, ochranu mena, právo na súkromný a rodinný život – čl. 19 ÚS SR) a jeho priateľských vzťahov. Súd sa pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy za jeden deň väzby pohyboval v mantineloch od 20 – 60 eur, pričom určenú sumu 20 eur,
považoval za spĺňajúcu princíp proporcionality a všeobecnej spravodlivosti. Nesúhlasil s názorom žalobcu, požadujúcim priznanie sumy 140 000 eur, pretože negatívny vplyv na pracovný život a zdravie, či už fyzické alebo psychické nebolo v spore dokázané.

52. Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, prihliadol na zákonné limity uvedené v § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., kde výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška poskytovaná poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Ak by teda maximálna výška nemajetkovej ujmy v prípade smrteľného následku trestného činu bola 31 150 eur (50-násobok minimálnej mzdy určenej na rok 2021, kedy boli vydané nezákonné rozhodnutia o vznesení obvinenia a o vzatí do väzby) a maximálna výška nemajetkovej ujmy obete , ktorej bola spôsobená škoda trestným činom obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho násilia a sexuálneho zneužívania 6 230 eur (10-násobok minimálnej mzdy na rok 2021), je žalobcom uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená nezákonnými rozhodnutiami vo výške 140 000 eur neprimeraná. Súd v tomto smere súhlasil so žalovaným, že ujmu, ktorú zažil žalobca vydaním uznesenia a vznesení obvinenia a uznesenia o vzatí do väzby, nie je ani len porovnateľná s tou, ktorú zažili obete trestných činov proti ľudskej dôstojnosti.

53. Súd v spore nevzhliadol okolnosti, ktoré by odôvodňovali hranice dané ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. prekročiť a prisúdiť žalobcovi viac.

54. Súd je vo veci názoru, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy neporušuje princíp primeranosti k iným odškodneniam, zohľadňuje osobitosť daného prípadu, nevytvára priestor pre obohatenie sa žalobcu, ale znamená pre neho spravodlivé zadosťučinenie.

55. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá OZ, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

56. Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

57. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. účinného od 01.01.2015 do 14.2.2025, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

58. Žalovaná sa s plnením svojho peňažného záväzku dostala do omeškania, preto má žalobca nárok aj na zaplatenie úroku z omeškania. Podľa citovaných ustanovení vznikol žalobcovi nárok na úrok z omeškania o 5 percentuálnych bodov vyšší, ako je základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky. Výška základnej úrokovej sadzby ECB k prvému dňu omeškania činila 4,5 %. Súd preto priznal žalobcovi úrok z omeškania z priznanej výšky istiny, teda vo výške 9,5 % ročne zo sumy 2 540 eur od 24.10.2023 do zaplatenia (podľa § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003, odo dňa nasledujúceho potom, čo mu bolo doručené oznámenie Generálnej prokuratúry SR, že nebude vyhovené ani sčasti jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody).

59. Súd žalobu v časti 137 460 eur a úroku z omeškania 9,25% ročne zo sumy 140 000 eur od 16.8.2023 do 19.9.2023 a 9,5% ročne zo sumy 140 000 eur od 20.9.2023 do 23.10.2023 zamietol ako nedôvodnú.

60. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

61. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

62. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a nakoľko výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Poučenie:

7C/18/2024

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Rožňava v dvoch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu (t.j. zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti).